

Giardia-infeksjon kan gi irritabel tarm og kronisk utmattelse

Risikoen for irritabel tarm-syndrom og kronisk utmattelse er fortsatt høy seks år etter infeksjon med *Giardia lamblia*.

Tarmparasitten *Giardia lamblia* forårsaker sykdommen giardiasis, som kan gi langvarig diaré, magesmerter, kvalme, vekttap og illeluktende luftavgang. Høsten 2004 var forurenset drikkevann årsaken til giardiasis hos mer enn 1 250 personer i Bergen. I en tidligere spørreskjemabasert studie tre år etter utbruddet fant vi større risiko for irritabel tarm-syndrom og kronisk utmattelse i gruppen som fikk påvist infeksjonen enn i en kontrollgruppe (1). En del av disse pasientene tilfredsstilte også kriteriene for kronisk utmattelsessyndrom ved en senere utredning.

Forekomsten av disse tilstandene er nå undersøkt på nytt i de samme gruppene seks år etter utbruddet (2). Fortsatt oppfyller betydelig flere personer kriteriene for irritabel tarm-syndrom i gruppen som fikk påvist *Giardia*-infeksjon (39 %) enn i kontrollgruppen (12 %), med en justert relativ risiko på 3,4 (95 % KI 2,9–3,9). Forekomsten av irritabel tarm var 7 % lavere enn i den forrige studien. Nedgangen i forekomst av kronisk utmattelse var større (15 %), men likevel hadde fortsatt nesten en tredel av dem med tidligere *Giardia*-infeksjon kronisk utmattelse, med en justert relativ risiko på 2,9 (95 % KI 2,3–3,4). Det var betydelig overlapping mellom de to tilstandene i begge gruppene. Økende alder var en risikofaktor for fortsatt kronisk utmattelse etter seks år.

Kurt Hanevik
Universitetet i Bergen

Litteratur

1. Wensaas KA, Langeland N, Hanevik K et al. Irritable bowel syndrome and chronic fatigue 3 years after acute giardiasis: historic cohort study. *Gut* 2012; 61: 214–9.
2. Hanevik K, Wensaas KA, Rortveit G et al. Irritable bowel syndrome and chronic fatigue six years after *Giardia* infection: a controlled prospective cohort study. *Clin Infect Dis* 2014. E-publiser 12.8.

VERDENS HELSE

HPV-vaksinering i et globalt perspektiv

Vaksinering av unge jenter mot humant papillom-virus (HPV) kan redde mange liv, men det er minst vaksinering der det trengs mest, viser en ny studie.

Illustrasjonsfoto: Sciencephoto/NTB scanpix

I studien er kostnad ved, og effekt av, vaksinering mot humant papillom-virus i 179 land estimert (1). Resultatene er beregnet ved modellering av epidemiologiske og økonomiske data, som forekomst av livmorhalskreft, dødsfall relatert til livmorhalskreft og kostnader ved å vaksinere.

Det ble estimert at vaksinering av 58 millioner unge jenter mot HPV-typene 16 og 18 før seksuell debut kan forebygge 690 000 tilfeller av livmorhalskreft og 420 000 dødsfall. Blant de 33 landene hvor det ble beregnet at over 2 500 tilfeller av livmorhalskreft per 100 000 jenter kan forebygges, er det kun sju land som har innført nasjonal vaksinering mot humant papillomavirus.

Til tross for at man i studien brukte relativt enkle premisser for modellering, viste validering mot 17 andre studier at modellen reproduserte konklusjonen om kostnads-effektivitet i 24 av 26 land.

– HPV-vaksinering er innført i flest land som har cytologiscreening og relativt lave

insidenser av livmorhalskreft, og derav lavt forebyggingspotensial, sier professor Finn Egil Skjeldestad ved Universitetet i Tromsø. – I lav- og middelinntektsland, der cytologiscreeningen er mangelfull og insidensen av livmorhalskreft langt høyere, er vaksineringen ufullstendig eller manglende. GAVI-alliansen har intensjon om å starte HPV-vaksinering i 73 land i de nærmeste årene. Lykkes ikke GAVI-alliansen med HPV-vaksineringsprogrammet, vil den potensielle effekten av forebygging av livmorhalskreft ved hjelp av vaksinering på verdensbasis bli langt mindre enn estimert i denne studien, sier Skjeldestad.

Matilde Risopatron Berg
Sykehuset Innlandet, Hamar

Litteratur

1. Jit M, Brisson M, Portnoy A et al. Cost-effectiveness of female human papillomavirus vaccination in 179 countries: a PRIME modelling study. *Lancet Glob Health* 2014; 2: e406–14.